Valtakunnallinen päiväperhosseuranta 2018

– Huippulämmintä kesää lanttuperhosten tahdissa

Kimmo Saarinen

Amiraaleja riitti perhosbaareissa ja syöteillä läpi kesän. Havaintoja kertyi eniten liki 20 vuoteen, aina Lapin porteille saakka. Kuva JUHA JANTUNEN

Kirjoittajan osoite — Author's address:

Kimmo Saarinen
Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutti, Vuoksenniskantie 64, FI–55800 Imatra.
Sähköposti: kimmo.saarinen@allergia.fi

Mittaushistorian lämpimin kesä!

Kolea maaliskuu ei vihjannut siitä mitä lähikuukaudet toivat tullessaan. Jo huhtikuu oli tavallista lämpimämpi ja toukokuussa noustiin kesäisiin ennätyslukemiin. Toukokuun aikana vähintään 25 asteen hellepäiviä (14) oli liki sama määrä kuin edellisenä kesänä yhteensä (19), mikä ennakoi perhosten toisen sukupolven aaltoa loppukesälle. Mutta toukokuu oli myös kuiva, mikä oli kesänkin ilme monin paikoin. Kuivuus koetteli poikkeuksellisen laajasti varsinkin Lounais- ja Länsi-Suomessa. Kesäkuu jäi välissä tavanomaisiin lukuihin, mutta heinäkuussa oltiin taas ennätyslämmöissä; hellettä kirjattiin 27 päivänä ja Vaasassa kuun puolivälissä mitattu kesän ylin lämpötila (33,7 °C) on toiseksi korkein huippulämpötila ainakin 60 vuoteen. Kun helteet jatkuivat elokuussakin, kolme kesäkuukautta olivat noin kaksi astetta tavanomaista lämpimämpiä – yhtä lämmin kesä toistuu Suomessa keskimäärin vain 20–30 vuoden välein. Hellepäiviä kirjattiin jossakin päin Suomea peräti 63 – enemmän niitä on tilastoitu vain vuonna 2002. Kun auringonpaisteestakaan ei jäätty kesällä paitsi, perhosten kannalta olosuhteet eivät paljon paremmat olisi voineet olla. Eikä lämpöaalto rajoittunut kesään: syyskuu oli paikoin jopa poikkeuksellisen lämmin ja lokakuun lämpöennätys rikottiin, kun Kruunupyyssä mitattiin 20,9 astetta. Lokakuun lopulla lounaassa lensivät vielä niin pikkukultasiipi (*Lycaena phlaeas*), hohtosinisiipi (*Polyommatus icarus*) kuin helmihopeatäplä (*Issoria lathonia*). Toisen ja kenties kolmannenkin polven päiväperhoshavaintoja tehtiin paljon, myös eksoottisemmista lajeista (ks. tietolaatikko, s. 17).

Kesällä 2018 päiväperhosia ilmoitettiin eniten seitsemään vuoteen, reilun kymmenyksen (13 %) keskivertovuotta enemmän. Mutta kun havaintopäiviäkin oli ennätyksellisen paljon, perhosten havaintoaikaan suhteutettu runsaus jäi noin viisi prosenttia edeltävän vuosikymmenen tasosta (taulukko 1). Tällä mittarilla päiväperhosia oli jotakuinkin saman verran kuin olosuhteiltaan paljon heikompana edelliskesänä! Kun 2010-luvulla on ollut neljä parempaa ja neljä heikompaa päiväperhoskesää, kulunutta kautta voisi luonnehtia ”ei huono muttei niin hyväkään”.

Mainiot kelit saivat ainakin harrastajat liikkeelle. Havaintopäivien ohella myös tietonsa antaneita ja havaintoruutuja (kuva 1) oli ennätyksellisen paljon. Ensikertalaisia tuli mukaan peräti 69, todennäköisesti

National Butterfly Recording Scheme in Finland (NAFI): summary for 2018

Data for NAFI, based on voluntary recording all over the country, was collected traditionally by South Karelia Allergy and Environment Institute and online for the first time via the Finnish Biodiversity Information Facility. According to NAFI database https://laji.fi/en/theme/nafi (31.12.2018), the observation activity in the summer 2018 was far above the average level (Table 1); in fact, the numbers of observers, observation days and quadrats all peaked during the 28 years of the scheme. Although the records of 236 lepidopterists had a wide cover of 882 quadrats of the Finnish uniform 27 E grid (Fig. 1), including 105 species and almost 245,000 specimens (Table 3), the total butterfly abundance was below the average of the years 2008-2017 (-5 %), despite of favourable and warm weather conditions between April and September.

From the family point of view, the season was the most optimal for the fritillaries and poor for the satyrids (Fig. 2). Only one species had the highest number of individuals of all time (*Colias palaeno*) while 17 others were at their commonest for the decade. Amongst these were *Celastrina argiolus, Vanessa atalanta, Speyeria aglaja, Boloria euphrosyne* and *Erebia pandrose*. On the other hand, only six species exhibited the lowest number of individuals for the decade, including the late season *Thymelicus lineola, Aglais io* and *Aphantopus hyperantus*. Eight species were reported for the first time in the scheme in seven different biogeographical provinces: *Papilio machaon (Li), Pieris brassicae (Ks), Polyommatus amandus (Ks), Argynnis laodice (Ta), Fabriciana adippe (Oba), Oeneis jutta (Le), Coenonympha tullia (Le)* and *Lopinga achine (Oa, Kb)*. The four underlined ones are probably the first-time observations for the particular province.

The database of NAFI now consists of almost 5.7 million individuals; more detailed maps for each species can be viewed at NAFI website. In 2019, the scheme continues and is open for all lepidopterists.

Den riksomfattande dagfjärilsuppföljningen i Finland (NaFi): sammandrag 2018

Dagfjärilsuppföljningens data, som är baserad på frivilligas observationer i hela landet, samlades in traditionellt av Södra Karelens Allergi och Miljöinstitut och *on line* för första gången via Finlands artdatacenter. Enligt NAFI-databasen https://laji.fi/en/theme/nafi (31.12.2018), var observationsaktiviteten klart högre än medelnivån (Tabell 1); i själva verket nådde antalet observatörer, antalet observationsdagar och –rutor sin topp under de 28 åren uppföljningsundersökningen pågått. Fastän observationerna gjorda av 286 lepidopterologer hade en bred spridning över 882 rutor i det finländska enhetskoordinatsystemet 27 E (Fig. 1) och omfattade 105 arter och nästan 245 000 exemplar (Tabell 3), låg den totala dagfjärilsabundansen under medeltalet för åren 2008–2017 (-5%). Detta trots att vädret var gynnsamt och varmt från april till september.

När det gäller enskilda dagfjärilsfamiljer var säsongen mest optimal för pärlemorfjärilarna och sämst för gräsfjärilarna (Fig. 2). Endast en art noterades för det högsta individantalet genom tiderna (*Colias palaeno*), medan 17 andra arters individantal var det högsta under detta decennium. Bland dessa kan nämnas *Celastrina argiolus, Vanessa atalanta, Speyeria aglaja, Boloria euphrosyne* och *Erebia pandrose*. Endast sex arter noterades för det lägsta individantalet för årtiondet, bland dem *Thymelicus lineola*, *Aglais io* och *Aphantopus hyperantus*. För åtta arters del gjordes nya provinsfynd inom moniteringen: *Papilio machaon (Li), Pieris brassicae (Ks), Polyommatus amandus (Ks), Argynnis laodice (Ta), Fabriciana adippe (Oba), Oeneis jutta (Le), Coenonympha tullia (Le)* och *Lopinga achine (Oa, Kb)*. De fyra understreckningarna indikerar att arten i fråga sannolikt aldrig tidigare påträffats i provinsen.

NAFI:s databas omfattar nu nästan 5,7 miljoner exemplar, detaljerade kartor för dessa finns på NAFI:s hemsida. År 2019 fortsätter uppföljningen, som är öppen för alla lepidopterologer.

	2018	keskiarvo (mean)	suurin (max)	pienin (min)	yhteensä (total)
Henkilöt (participants)	236	207	222 (11)	191 (09)	1 012
10×10 km ruudut (quadrats)	882	665	849 (17)	563 (12)	2 716
Havaintopäivät (obs.days)	7 770	6 415	7 538 (10)	5 575 (08)	170 923
Lajit (species)	105	104	108 (11)	99 (08)	116
Yksilöt (individuals)	244 455	216 002	357 081 (10)	142 878 (14)	5 695 311
Päivää/ruutu (days/quadrat)	9	10	11 (09)	7 (17)	
Lajia/ruutu (species/quadrat)	11	13	15 (11)	11 (17)	
Yksilöä/päivä (individuals/day)	31	33	47 (10)	22 (14)	

▲ **TAULUKKO 1.** Valtakunnallisen päiväperhosseurannan havainnointiaktiivisuus ja päiväperhosmäärät vuonna 2018 verrattuna edelliseen kymmenvuotiskauteen 2008–2017. | **TABLE 1.** The observation data of NAFI in 2018 compared to the average (2008–2017).

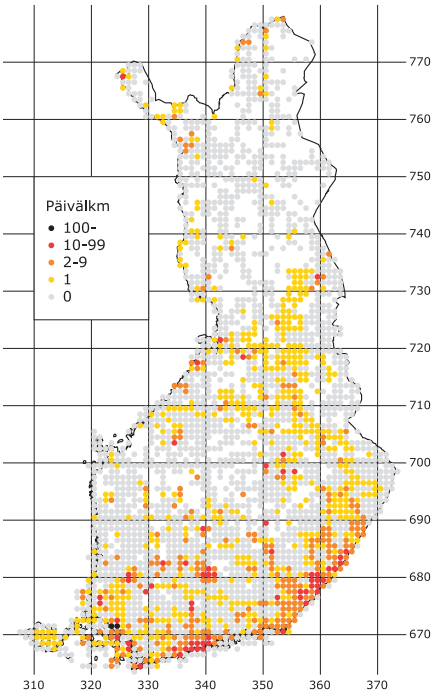

▶ **KUVA 1. FIGURE 1.** Yhtenäiskoordinaattiruudut (10×10 km), joista seurantaan ilmoitettiin tietoja vuonna 2018. Harmaista ruuduista on seurantatietoja vain aiemmilta vuosilta.

lajitietokeskuksen Vihko-palvelun innostamana. Seurantaan on saatu perhostietoja nyt yli tuhannelta ihmiseltä. Mukana on edelleen 12 harrastajaa, joilta on tietoja kaikilta 28 seurantavuodelta. Kesällä 2018 tietoja antaneiden keskiluku (mediaani) oli 114 perhosta; sen alla 39 kirjasi mukaan vain yhden perhosen ja kärkipäässä puolestaan 45 henkilöä havainnoi yli tuhat perhosta. Yli 10 000 yksilöön pääsi kuusi henkilövastaajaa (*Heikki Aarela, Hans Colliander, Jarmo Huhtanen, Anssi Hurme, Mika Karttunen, Tatu Sallinen*). 26 henkilöä oli seurannut päiväperhosia vähintään kymmenessä ruudussa, mutta joka toisen tiedot perustuivat yhteen havaintoruutuun. Seurannalle uusia perhosruutuja kertyi edellisvuoden tavoin runsaasti (134), noin 15 % ilmoitetuista ruuduista. Ne jakautuivat 16 eliömaakunnan alueelle; eniten uusia ruutuja ilmoitettiin Kainuusta (34) ja Oulun Pohjanmaalta (23), joiden ohella myös Koillismaalla (20) ja Enontekiön Lapissa (6) maakunnan perhosruutujen määrä nousi vähintään kymmenen prosenttia. Vaikka keskivertoruudussa vietetty aika (9 päivää) ja muistiin kirjattu lajimäärä (11) nousivat edelliskesästä, molemmat jäivät edelleen edeltävän vuosikymmenen keskitason alle. Perhoshavainnointi(kin) on viime vuosina sirpaloitunut.

Havaintoruutuja ja -päiviä kertyi tavallista enemmän varsinkin Kainuusta pohjoiseen (taulukko 2). Vain Sompion Lappi, Etelä-Pohjanmaa ja Ahvenanmaa jäivät selvästi keskivertovuotta heikommalle seurannalle. Havaintoluvut heijastuivat myös maakuntien laji- ja yksilömääriin; Sompion Lapissa jäätiin vain seitsemään lajiin ja 15 yksilöön, kun Enontekiön Lapista päiväperhosia ilmoitettiin lähes satakertainen määrä. Yksilöitä laskettiin eniten Varsinais-Suomesta, lajimäärä puolestaan oli suurimmillaan Varsinais-Suomen rinnalla Etelä-Karjalassa ja Pohjois-Karjalassa (70). Päiväperhosia nähtiin tavallista enemmän varsinkin Oulun Pohjanmaalla ja Peräpohjanmaalla.

Neljä eliömaakuntien ensihavaintoa

Kesän 2018 päiväperhostiedot on koottu taulukkoon 3. Yli 10 000 yksilön viiden kärjessä valta vaihtui, kun tesmaperhonen (*Aphantopus hyperantus*) väistyi kuuden ykkösvuoden jälkeen lanttuperhosen (*Pieris napi*) tieltä. Sen rinnalla perhoskesän ilmiöksi nousi – tuholaisiksikin äityneiden gammayökkösten ohella – amiraali (*Vanessa atalanta*), joka on sijoittunut runsauslistalla paremmin vain ykkösvuotenaan 1998. Nokkosperhonenkin (*Aglais urticae*) paranteli asemiaan, mutta jäi kuudetta vuotta peräkkäin kärkikymmenikön ulkopuolelle. Kärkipään lajeista eniten notkahtivat neitoperhonen (*Aglais io*) ja metsänokiperhonen (*Erebia ligea*), jälkimmäinen tosin odotetusti heikompana lentovuotenaan. Alempana listalla vajonneiden joukkoon kuuluivat metsäpapurikko (*Lasiommata petropolitana*) ja niukoille havainnoille jääneet harjusinisiipi (*Scolitantides vicrama*) ja täpläverkkoperhonen (*Melitaea cinxia*). Perhoskesän vahvimpia nousijoita olivat puolestaan peltovirnaperhonen (*Leptidea juvernica*), pikkusinisiipi (*Cupido minimus*) ja isokultasiipi (*Lycaena dispar*).

Ruutujen suuren määrän takia havaintoja kertyi kahdeksasta lajista ennätyksellisen monesta ruudusta. Sen sijaan uuden yksilöennätyksen kirjautti nimiinsä vain suokeltaperhonen (*Colias palaeno*) pohjoisten havaintoruutujensa voimin. Kymmenen vuoden jaksolla yksilömäärä ja/tai ruutumäärä oli suurimmillaan 18 lajilla. Seuranta-aikana ennätyksellisen vähiin jäivät vain luhtakultasiipi (*Lycaena helle*) yksilömääränsä ja suruvaippa (*Nymphalis antiopa*) ruutumääränsä puolesta. Kymmenen vuoden katsannossakin

	Havaintoruutuja Quadrats		**Havaintopäiviä** Obs.days		**Lajimäärä** Species		**Yksilömäärä** Individuals		**Runsaus** Ind./days	
	2018	ero%	2018	ero%	2018	ero%	2018	ero%	2018	ero%
Le / EnL	16	319 %	70	361 %	28	147 %	1464	224 %	20,9	62 %
Li / InL	16	165 %	28	136 %	19	107 %	369	125 %	13,2	92 %
Lkoc / KiL	8	117 %	17	128 %	19	134 %	248	124 %	14,6	97 %
Lkor / SoL	3	39 %	3	13 %	7	48 %	15	4 %	5,0	33 %
Ks / Ks	33	298 %	66	126 %	25	96 %	509	69 %	7,7	55 %
Obb / PeP	23	140 %	162	117 %	40	110 %	5765	322 %	35,6	275 %
Oba / OP	50	238 %	331	131 %	53	113 %	10052	194 %	30,4	147 %
Ok / Kn	70	324 %	98	150 %	39	101 %	1146	129 %	11,7	86 %
Om / KP	53	119 %	296	106 %	49	97 %	5366	94 %	18,1	89 %
Oa / EP	9	58 %	26	20 %	29	76 %	711	27 %	27,3	134 %
Tb / PH	24	116 %	198	83 %	51	100 %	4312	74 %	21,8	89 %
Sb / PS	52	149 %	466	131 %	54	97 %	7739	81 %	16,6	61 %
Kb / PK	99	188 %	591	114 %	70	103 %	32936	130 %	55,7	114 %
St / St	40	115 %	725	165 %	58	109 %	30618	119 %	42,2	72 %
Ta / EH	81	111 %	878	102 %	67	101 %	31220	104 %	35,6	102 %
Sa / ES	109	164 %	1195	127 %	68	100 %	34629	108 %	29,0	85 %
Kl / LK	12	178 %	138	330 %	44	104 %	2645	200 %	19,2	61 %
Al / A	16	75 %	23	27 %	32	73 %	264	10 %	11,5	38 %
Ab / V	82	126 %	1030	115 %	70	103 %	37223	120 %	36,1	104 %
N / U	57	104 %	789	88 %	68	97 %	20153	67 %	25,5	77 %
Ka / EK	29	121 %	640	194 %	70	111 %	17064	108 %	26,7	56 %
mean	**42**	**155 %**	**370**	**132 %**	**46**	**101 %**	**11640**	**116 %**	**24**	**92 %**

TAULUKKO 2. Päiväperhoskesä 2018 eliömaakunnittain pohjoisesta etelään. Vertailu perustuu 2000-luvun keskiarvoihin (2001–2017, ero%); 100 % tarkoittaa keskinkertaista, pienemmät sitä heikompaa ja suuremmat parempaa tasoa. | **TABLE 2.** Butterfly observations in 2018 by biogeographical provinces from north to south. ero% corresponds to the difference between the summer 2018 and the mean of the period 2001–2017; 100% indicates the average value.

vain kuusi lajia oli nyt niukimmillaan, joukossaan lauhahiipijä (*Thymelicus lineola*) ja tesmaperhonen loppukesän kuivuudessa kärähtäneiltä heinämailta.

Seurannassa tyystin vaille havaintoja jäivät Lapista pohjanhopeatäplä (*Boloria polaris*) ja kääpiöhopeatäplä (*Boloria improba*) sekä etelästä mm. idänhäränsilmä (*Hyponephele lycaon*) ja jo kolmatta vuotta peräkkäin sinappiperhonen (*Pontia edusa*). Sen sijaan tummakultasiivestä (*Lycaena tityrus*) tallennettiin vasta toinen seurantahavainto (*Ka* Kotka).

Kesä tuotti seurantaan kaikkiaan 1549 uutta havaintoruutua 82 päiväperhoslajille, eniten suokeltaperhoselle (83), ketosinisiivelle (*Plebejus idas*, 83), loistokultasiivelle (*Lycaena virgaureae*, 77) ja niittyhopeatäplälle (*Boloria selene*, 77). Vähintään kymmenen uutta ruutua lisättiin 43 lajin tilastoihin. Seurantatiedoista löytyi yhdeksän uutta eliömaakuntahavaintoa, joista neljä on mahdollisesti maakuntien ensilöytöjä: hopeasinisiipi (*Polyommatus amandus*) Koillismaalta, ketohopeatäplä (*Fabriciana adippe*) Oulun Pohjanmaalta ja kirjopapurikko (*Lopinga achine*) Pohjois-Karjalasta sekä mahdollisesti myös Etelä-Pohjanmaalta.

Päiväperhoskesä lajiryhmittäin

Runsaus- ja frekvenssivertailu edelliseen kymmenvuotiskauteen (2008–2017) osoitti ”plus- ja miinuslajien” suhteen painottuvan hieman useammin jälkimmäisiin. Runsaus eli yksilömäärä suhteessa havaintopäiviin oli pahimmin pakkasella täpläperhosilla ja niihin kuuluvilla heinäperhosilla (kuva 2). Sen sijaan hopeatäplille ja sinisiiville kesä oli selkeästi edellistä parempi. Heikommin havainnoitujen ruutujen suuri määrä painoi edelliskesän tavoin lajien frekvenssejä (lajin havaintoruutujen osuus kaikista havaintoruuduista). Kesällä 2018 vain 32 lajilla (30 %) ruutufrekvenssi oli edellisen vuosikymmenen keskiarvoa parempi.

PAKSUPÄÄT painuivat lähelle 2000-luvun heikointa tasoa. Pääsyynä oli ryhmän runsaslukuisin laji, lauhahiipijä, jota on viimeksi ilmoitettu yhtä vähän lähes 20 vuotta sitten (2000). Kuitenkin lauhahiipijän lisäksi vain tunturikirjosiipi (*Pyrgus andromedae*) jäi edellisen kesän seurantaluvuista. Joka toinen lajeista oli keskivertovuotta runsaampi. Suokirjosiipeä (*Pyrgus centaureae*) ilmoitettiin jopa eniten kymmeneen vuoteen; kolmeen pohjoiseen maakuntaan sijoittuvien havaintoruutujen joukossa oli kaksi uutta seurannalle (*Oba* Utajärvi, *Lkoc* Muonio). Tavallista runsaampia olivat myös tummakirjosiipi (*Pyrgus alveus*), mustatäplähiipijä (*Carterocephalus silvicola*) ja täpläpaksupää (*Hesperia comma*). Tummakirjosiiven neljään eliömaakuntaan sijoittuneista havaintoruuduista melkein joka kolmas oli seurannalle uusi. Täpläpaksupään havainnot sen sijaan jäivät kahteen vanhaan ruutuun Varsinais-Suomessa (*Ab* Parainen, Kemiönsaari); Ahvenanmaalta laji jäi havainnoitta ensimmäisen kerran 12 vuoteen. Piippopaksupää (*Ochlodes sylvanus*) puolestaan jäi ensimmäisen kerran tyystin havainnoitta Etelä-Pohjanmaalta, vaikka lajille kertyi seurantaruutuja eniten kymmeneen vuoteen. Keltatäplähiipijää (*Carterocephalus palaemon*) puolestaan on ilmoitettu yli kymmenestä ruudusta viimeksi vuonna 2011. Mansikkakirjosiivestä (*Pyrgus malvae*) tehtiin seurannan pohjoisimmat havainnot *Oba* Muhoksella ja *Oba* Utajärvellä.

RITARIPERHOSET olivat edelleen hyvällä tasolla. Pikkuapolloa (*Parnassius mnemosyne*) on kirjattu enemmän vain vuonna 1999 ja myös havaintoruutuja oli eniten kymmeneen vuoteen, kaikki tosin vanhoja seurantaruutuja. Isoapolloa (*Parnassius apollo*) ilmoitettiin aikaisemmilta alueiltaan Ahvenanmaalta Uudellemaalle, mutta joukkoon tarjottiin myös erikoisempaa paikkaa *Sb* Heinävedeltä. Havainnoitsijan mukaan tienpientareella lensi 24.6. ”*iso valkosiipinen perhonen, jolla oli kohtuuvarmasti punaiset täplät*

JUHA JANTUNEN

Kesä oli kurja monille heinillä eläville päiväperhosille, niin myös lauhahiipijälle (*Thymelicus lineola*). Paksupäiden joukossa sille kertyi sentään eniten uusia ruutuja (35), varsinkin Oulun Pohjanmaalta.

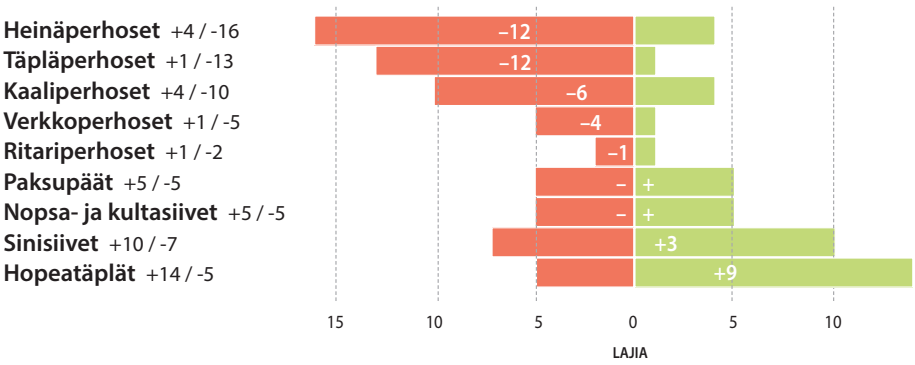

KUVA 2. FIGURE 2. Päiväperhoskesä lajiryhmittäin; palkkien pituudet ilmentävät lajimääriä. Päiväperhosten runsaus suhteessa edeltävään kymmenvuotiskauteen (2008–2017) oli voittopuolisesti negatiivinen (+44 lajia / -66 lajia). Esimerkiksi heinäperhosista neljä lajia oli keskimääräistä runsaampia ja loput 16 lajia keskimääräistä vähälukuisempia.

JUHA MAJALA

Lanttuperhoset (*Pieris napi*) dominoivat keväästä syksyyn: niitä laskettiin enemmän kuin kahtena edelliskesänä yhteensä! Sompion ja Inarin Lapista seurantatiedot jäivät kuitenkin puuttumaan.

JUHA JANTUNEN

Suokeltaperhoselle (*Colias palaeno*) seurantatietoja kertyi ennätyksellisen monesta ruudusta ja yksilöstä. Laji ilmoitettiin kolmen vuoden tauon jälkeen myös Ahvenanmaalta kolmesta ruudusta.

siivissä. Emme nähneet perhosta paikallaan, vaan ainoastaan lennossa." Koska ajankohta sopisi paremmin vaikkapa pihlajaperhoselle ja havaintoa ei saatu tarkemmin dokumentoitua, epävarmojen apollohavaintojen lista venyi taas yhdellä. Sen sijaan ritari (*Papilio machaon*) saatiin seurantaan Inarin Lapista, kun *Li* Utsjoen Korretojalta puronuoman varressa kasvaneelta väinönputkelta löytyi elokuun alussa toukka. Ritarista tuli 19. päiväperhoslaji, josta on seurantatietoja kaikista 21 eliömaakunnasta.

KAALIPERHOSET hiipuivat hieman edelliskesästä, mutta yksi laji nousi ylitse muiden. Todennäköisesti kolmen sukupolven voimin lentänyt lanttuperhonen otti päiväperhoskesän ykköspaikan kerrassaan vakuuttavasti: seurantahistoriassa mitään lajia ei ole ilmoitettu yhtä monesta ruudusta yhtenä kesänä (528), ja yli 50 000 yksilöön on aiemmin yltänyt vain lanttuperhonen kesällä 2010. Lanttuperhostakin enemmän uusia ruutuja sai suokeltaperhonen, jolle kirjattiin seuranta-ajan suurin yksilö- ja ruutumäärä. Aurorallakin (*Anthocharis cardamines*) havaintoruutuja oli eniten kymmeneen vuoteen, mutta peltovirnaperhosen kuusi vuotta jatkunut ruutuennätyssarja katkesi. Uusia seurantaruutuja ilmoitettiin kuitenkin mm. *Ab* Kemiönsaaresta ja *Ta* Urjalasta. Virnaperhosta (*Leptidea sinapis*) on ilmoitettu enemmän vain muutamana kesänä vuosituhannen vaihteessa. Pihlajaperhonen (*Aporia crataegi*) puolestaan havainnoitiin *Obb* Simossa saakka ja kaaliperhosen (*Pieris brassicae*) ensimmäinen seurantahavainto Koillismaalta tuli *Ks* Liikasenvaaran kylältä; heinäkuun alussa kaaliperhosen seurana lensi niin amiraali kuin ohdakeperhonen. Naurisperhosia (*Pieris rapae*) ilmoitettiin pitkästä aikaa enemmän kuin kaaliperhosia, jolle vuosi oli 2000-luvun heikoimmasta päästä. Naurisperhosen määrittämiseen kannattaa kiinnittää huomiota: viestien perusteella en ole ainoa, jota laji tuntuu sinnikkäästi väistävän, vaikka toisaalla naurisperhoshavaintoja tuntuu kertyvän runsaasti vuodesta toiseen. Sinappiperhosia ei tänäkään kesänä ilmoitettu seurantaan, mutta vaaleakeltaperhonen (*Colias hyale*) löytyi kolmesta ruudusta (*N* Kirkkonummi, *Ka* Kotka, *Kb* Kitee). Pohjoisessa sekä lapinkeltaperhonen (*Colias hecla*) että tunturikeltaperhonen (*Colias tyche*) kirjattiin vain yhdestä ja samasta Enontekiön Lapin ruudusta. Vain ne ja kaaliperhonen vähenivät edellisen kesän yksilömääristä. Sitruunaperhonen (*Gonepteryx rhamni*) sen sijaan nousi hie-

TAULUKKO 3. Seurannan lajitiedot vuoden 2018 runsausjärjestyksessä. Kesätasolla kuvataan runsautta (yksilöä/päivää, R%) ja frekvenssiä (lajin havaintoruudut / kaikki havaintoruudut, F%) suhteessa edeltävään kymmenvuotiskauteen (2008–2017). Kolme viimeistä saraketta kertovat uusien ruutujen määrän vuonna 2018 ja kunkin lajin havaintojen kokonaismäärän vuoden 2018 lopussa. | **TABLE 3.** Butterfly species in the order of abundance in 2018. Other columns as follows: 2) the mean number of individuals (years 2008–2017), 3-4) the abundance (number of individuals per observation days, R%) and frequency (the proportion of positive quadrats, F%) in 2018 compared to the average, 5) the number of positive quadrats in 2018 and 6) the new ones for the species, 7) the total number of positive quadrats and 8) the total number of individuals between 1991 and 2018.

	Yksilömäärä 2018	mean	'kesätaso' R%	F%	Ruutuja 2018	uusia	Yhteensä ruutua	yksilöä
1. Lanttuperhonen (*P. napi*)	57699	24518	+103	+3	528	69	1584	632270
2. Vihernopsasiipi (*C. rubi*)	20075	11877	+41	-18	287	28	1333	323516
3. Tesmaperhonen (*A. hyperantus*)	14016	29276	-61	-18	326	41	1232	676114
4. Amiraali (*V. atalanta*)	12699	4925	+120	+12	289	47	942	136172
5. Sitruunaperhonen (*G. rhamni*)	11175	14171	-35	-28	310	11	1231	364393
6. Angervohopeatäplä (*B. ino*)	8878	6881	+7	-2	297	55	1155	170509
7. Niittyhopeatäplä (*B. selene*)	7397	5841	+5	+5	303	77	1325	150165
8. Kangassinisiipi (*P. argus*)	7188	6236	-5	-15	205	25	992	173467
9. Loistokultasiipi (*L. virgaureae*)	7053	4988	+18	+2	295	77	1214	156829
10. Lauhahiipijä (*T. lineola*)	6771	13043	-56	-19	272	35	1082	293233
11. Nokkosperhonen (*A. urticae*)	6117	11483	-55	-18	318	46	1308	308775
12. Pursuhopeatäplä (*B. euphrosyne*)	5922	2484	+97	+5	264	39	1298	92351
13. Orvokkihopeatäplä (*S. aglaja*)	5131	2168	+95	+12	283	56	1006	65225
14. Piippopaksupää (*O. sylvanus*)	4664	3450	+11	-6	265	32	1066	110226
15. Juolukkasinisiipi (*A. optilete*)	4433	1713	+115	+8	216	37	1141	56357
16. Paatsamasinisiipi (*C. argiolus*)	3745	1507	+103	-9	220	25	993	43623
17. Ketosinisiipi (*P. idas*)	3300	2584	+7	+18	244	83	1117	74973
18. Hopeasinisiipi (*P. amandus*)	3277	2727	0	-8	217	25	944	82077
19. Liuskaperhonen (*P. c-album*)	3208	4692	-43	-27	226	19	1015	100892
20. Suokeltaperhonen (*C. palaeno*)	2999	955	+165	+53	235	83	1120	31221
21. Ketohopeatäplä (*F. adippe*)	2795	1769	+32	-6	172	24	746	56192
22. Virnaperhonen (*L. sinapis*)	2632	2065	+5	-19	180	9	952	57632
23. Pihlajaperhonen (*A. crataegi*)	2532	2371	-11	0	183	12	885	83569
24. Neitoperhonen (*A. io*)	2516	12186	-82	-38	227	11	968	287183
25. Tummapapurikko (*L. maera*)	2457	2826	-29	-15	195	13	911	88001
26. Metsänokiperhonen (*E. ligea*)	2396	7308	-73	-31	158	34	1092	195055
27. Keisarinviitta (*A. paphia*)	2261	1446	+28	+5	176	37	509	24519
28. Hohtosinisiipi (*P. icarus*)	2244	1606	+20	-7	164	25	819	44070
29. Aurora (*A. cardamines*)	1879	1683	-8	-8	234	25	1039	51293
30. Niittysinisiipi (*C. semiargus*)	1825	1962	-22	-1	195	30	887	50591
31. Idänniittysilmä (*C. glycerion*)	1574	1628	-20	-24	84	3	393	48320
32. Rämehopeatäplä (*B. eunomia*)	1508	756	+64	-11	61	9	593	26451
33. Karttaperhonen (*A. levana*)	1461	1939	-38	+16	163	32	419	24520
34. Mustatäplähiipijä (*C. silvicola*)	1457	935	+30	-6	149	17	781	27664
35. Suruvaippa (*N. antiopa*)	1221	2944	-65	-44	174	9	1187	75301
36. Suohopeatäplä (*B. aquilonaris*)	1190	542	+82	+21	93	41	634	17365
37. Pikkukultasiipi (*L. phlaeas*)	1151	1147	-17	-32	137	10	715	30454
38. Ratamoverkkoperhonen (*M. athalia*)	1095	1693	-47	-26	142	13	797	43937
39. Ruskosinisiipi (*E. eumedon*)	1065	470	+87	+12	79	35	494	21664
40. Ohdakeperhonen (*V. cardui*)	1047	2519	-64	-8	178	20	947	46326
41. Pikkuapollo (*P. mnemosyne*)	987	551	+46	+3	8	0	39	11646
42. Ketokultasiipi (*L. hippothoe*)	915	607	+26	-11	89	12	494	14511
43. Rämekylmänperhonen (*O. jutta*)	863	413	+72	+58	56	19	389	13735
44. Peltovirnaperhonen (*L. juvernica*)	835	283	+142	+105	56	11	128	3669
45. Pikkusinisiipi (*C. minimus*)	810	205	+222	-68	1	0	13	4152
46. Lapinnokiperhonen (*E. pandrose*)	685	196	+186	+16	11	1	71	9602
47. Lehtosinisiipi (*A. artaxerxes*)	675	259	+116	+23	92	33	467	10571
48. Naurisperhonen (*P. rapae*)	631	684	-20	+3	98	10	601	26312
49. Keltaniittysilmä (*C. pamphilus*)	630	599	-13	-43	40	5	479	23324
50. Saraikkoniittysilmä (*C. tullia*)	558	396	+19	-11	44	9	441	12285
51. Huhtasinisiipi (*A. nicias*)	506	206	+101	+69	16	9	84	5536
52. Helmihopeatäplä (*I. lathonia*)	413	135	+159	-40	16	4	126	3512
53. Kaaliperhonen (*P. brassicae*)	383	659	-52	-34	78	2	646	23042
54. Kirjoverkkoperhonen (*E. maturna*)	264	454	-52	-43	41	2	309	15492

▶▶

▶▶

	Yksilömäärä 2018	mean	'kesätaso' R%	F%	Ruutuja 2018	uusia	Yhteensä ruutua	yksilöä
55. Haapaperhonen (*L. populi*)	260	278	-24	-32	76	11	600	10053
56. Rahkahopeatäplä (*B. frigga*)	249	119	+66	+29	27	5	222	4944
57. Mansikkakirjosiipi (*P. malvae*)	243	291	-32	-35	65	3	559	11619
58. Metsäpapurikko (*L. petropolitana*)	208	469	-64	-41	65	6	778	26719
59. Ritari (*P. machaon*)	207	307	-43	-35	104	13	912	8683
60. Tamminopsasiipi (*F. quercus*)	169	123	+13	-34	12	1	74	2406
61. Muurainhopeatäplä (*B. freija*)	145	132	-10	-9	21	3	257	5706
62. Ruostenopsasiipi (*T. betulae*)	118	106	-9	-35	31	9	181	2424
63. Häiveperhonen (*A. iris*)	106	195	-55	-19	34	10	158	3424
64. Rinnehopeatäplä (*F. niobe*)	103	110	-23	-32	23	0	242	5449
65. Hietasomersilmä (*H. semele*)	100	135	-39	-35	14	1	100	6214
66. Kalliosinisiipi (*S. orion*)	96	88	-10	-8	9	1	28	1760
67. Isoapollo (*P. apollo*)	95	91	-14	-38	5	0	25	2659
68. Virnasinisiipi (*G. alexis*)	82	114	-41	-9	22	7	117	2068
69. Pikkuhäiveperhonen (*A. ilia*)	80	157	-58	-47	21	6	136	1714
70. Purohopeatäplä (*B. thore*)	80	28	+144	+20	3	0	15	1558
71. Täpläpapurikko (*P. aegeria*)	75	102	-39	-16	34	8	366	10375
72. Tummakirjosiipi (*P. alveus*)	69	52	+8	-20	18	5	143	1668
73. Tunturihopeatäplä (*B. napaea*)	63	32	+67	+25	2	0	10	1404
74. Suokirjosiipi (*P. centaureae*)	59	18	+172	-29	6	2	152	1132
75. Keltaverkkoperhonen (*E. aurinia*)	52	149	-72	-60	2	0	19	4245
76. Tundrahopeatäplä (*B. chariclea*)	52	50	-18	-50	2	0	37	2828
77. Isokultasiipi (*L. dispar*)	50	34	+16	-3	9	3	39	494
78. Paljakkakylmänperhonen (*O. bore*)	46	29	+29	+15	3	0	21	992
79. Tuominopsasiipi (*S. pruni*)	40	67	-50	-42	17	3	153	2284
80. Lapinkeltaperhonen (*C. hecla*)	39	36	-12	-32	1	0	14	1298
81. Sarakylmänperhonen (*O. norna*)	37	30	-7	+9	3	1	32	1910
82. Keltatäplähiipijä (*C. palaemon*)	33	30	-9	-8	12	3	237	2311
83. Jalavanopsasiipi (*S. w-album*)	31	33	-23	-28	6	1	26	868
84. Harjusinisiipi (*S. vicrama*)	28	725	-97	+3	2	0	4	11266
85. Täpläpaksupää (*H. comma*)	28	21	+10	-63	2	0	40	646
86. Lehtohopeatäplä (*B. titania*)	28	11	+118	-54	1	0	14	1322
87. Tummaverkkoperhonen (*M. diamina*)	24	18	+11	-10	2	1	20	2889
88. Etelänhopeatäplä (*A. laodice*)	23	3	+485	+51	4	1	48	242
89. Suonokiperhonen (*E. embla*)	21	55	-69	-55	7	6	252	2984
90. Kirjopapurikko (*L. achine*)	17	17	-20	-2	5	2	28	922
91. Lapinverkkoperhonen (*E. iduna*)	16	23	-48	+45	2	1	16	1845
92. Tummaharänsilmä (*M. jurtina*)	13	108	-90	-72	5	1	73	2691
93. Tunturikeltaperhonen (*C. tyche*)	9	13	-44	-33	1	0	4	901
94. Ruijannokiperhonen (*E. medusa*)	7	18	-68	-74	1	0	29	2220
95. Täpläverkkoperhonen (*M. cinxia*)	6	10	-53	-26	2	0	25	4308
96. Kairanokiperhonen (*E. disa*)	6	8	-38	+57	3	1	59	818
97. Tundrasinisiipi (*A. aquilo*)	6	2	+136	+139	1	0	3	1204
98. Isonokkosperhonen (*N. xanthomelas*)	5	200	-98	-91	4	0	185	2025
99. Muurahaissinisiipi (*P. arion*)	5	21	-80	-5	2	0	8	444
100. Vaaleakeltaperhonen (*C. hyale*)	5	12	-66	-55	3	0	63	349
101. Tunturikirjosiipi (*P. andromedae*)	5	8	-53	-33	1	0	5	350
102. Kannussinisiipi (*C. argiades*)	4	29	-88	-53	3	1	58	884
103. Kuusamaperhonen (*L. camilla*)	2	3	-49	-48	1	0	14	37
104. Luhtakultasiipi (*L. helle*)	1	35	-98	-72	1	0	25	1295
105. Tummakultasiipi (*L. tityrus*)	1	<1	+756	+628	1	1	2	2
106. Sinappiperhonen (*P. edusa*)	-	284	-	-	-	-	254	5692
107. Pohjanhopeatäplä (*B. polaris*)	-	5	-	-	-	-	17	508
108. Kirsikkaperhonen (*N. polychloros*)	-	1	-	-	-	-	13	16
109. Idänharänsilmä (*H. lycaon*)	-	1	-	-	-	-	8	12
110. Etelänkeltaperhonen (*C. crocea*)	-	<1	-	-	-	-	6	9
111. Täplänokkosperhonen (*N. vaualbum*)	-	<1	-	-	-	-	5	5
112. Kääpiöhopeatäplä (*B. improba*)	-	<1	-	-	-	-	1	324
113. Ruostepapurikko (*L. megera*)	-	<1	-	-	-	-	1	5
114. Heinähiipijä (*H. morpheus*)	-	<1	-	-	-	-	1	1
115. Purjeritari (*I. podalirius*)	-	<1	-	-	-	-	1	1
116. Vuorisinappiperhonen (*P. callidice*)	-	<1	-	-	-	-	1	1

man, mutta yksilö- ja ruutumäärä jäivät edelleen keskivertovuoden tasosta.

NOPSA- JA KULTASIIVILLE vuosi oli edellistä parempi, sillä vain kolme kultasiipeä väheni. Heikoimmilla oli luhtakultasiipi, jota ilmoitettiin jälleen vain yhdestä ruudusta, tällä kertaa lännestä (*Obb* Keminmaa); seurannassa laji on jäänyt yhden perhosen varaan vain vuosina 2001 ja 2004. Keskimääräistä vähemmälle jäi myös pikkukultasiipi, jonka pohjoinen alalaji *polaris* ilmoitettiin nyt Enontekiön Lapista (*Le* Kilpisjärvi). Loistokultasiivelle kertyi jälleen paljon uusia havaintoruutuja pohjoisesta; sen ja ketokultasiiven (*Lycaena hippothoe*) yksilömäärät olivat suurimmillaan seitsemään vuoteen. Isokultasiiven (*Lycaena dispar*) kaakkoisten ruutujen joukossa kolme oli seurannassa ensimmäistä kertaa (*Ka* Kotka, *Sa* Taipalsaari, *Kl* Parikkala). Nopsasiivistä vihernopsasiipi (*Callophrys rubi*) ja tamminopsasiipi (*Favonius quercus*) olivat keskivertovuotta runsaampia. Tamminopsasiipi kirjattiin vasta kolmannen kerran Etelä-Karjalasta (*Ka* Hamina) ja jalavanopsasiivelle (*Satyrium w-album*) löytyi uusi seurantaruutu *Ab* Kemiönsaaresta. Edellisvuosista asemaansa parantaneelle tuominopsasiivelle (*Satyrium pruni*) uusia ruutuja kertyi kolme (*Ka* Hamina, *Ka* Miehikkälä, *Sa* Lappeenranta). Ruostenopsasiiven (*Thecla betulae*) länsipainotteisista havaintoruuduista melkein joka kolmas oli seurannassa ensimmäistä kertaa.

SINISIIVILLE kesä oli hyvä ja monelle lajille jopa erinomainen, vaikka yksilöennätyksiä ei tehtykään. Paatsamasinisiipeä (*Celastrina argiolus*) on ilmoitettu enemmän vain vuonna 1996 ja juolukkasinisiipeä (*Agriades optilete*) vuonna 2006. Myös lehtosinisiipi (*Aricia artaxerxes*) ja ruskosinisiipi (*Eumedonia eumedon*) olivat runsaimmillaan kymmeneen vuoteen, ja molemmille kertyi tällä jaksolla myös eniten ruutuja. Lännessäkin niitä oli: lehtosinisiiven edelliset tiedot Etelä-Pohjanmaalta olivat vuodelta 2000 ja ruskosinisiiven tiedot Satakunnasta kymmenen vuoden takaa. Runsasruutuisten lajien joukkoon kuuluivat myös huhtasinisiipi (*Aricia nicias*), niittysinisiipi (*Cyaniris semiargus*) ja eniten uusia ruutuja kerännyt ketosinisiipi. Huhtasinisiiven Perä-Pohjanmaan ruutu (*Obb* Pello) sivusi seurannan pohjoisinta havaintoa. Laji myös kirjattiin toista kertaa Koillismaalta (*Ks* Taivalkoski), josta tehtiin myös pohjoisia havaintoja niittysinisiivestä (*Ks* Kuusamo, Posio, Taivalkoski) sekä ilmeisesti kaikkien aikojen ensimmäinen havainto hopeasinisiivestä (*Ks* Posio). Tundrasinisiipiä (*Agriades aquilo*) ilmoitettiin tutusta ruudustaan *Le* Kilpisjärveltä. Etelässä kannussinisiipi (*Cupido argiades*) löytyi kolmesta ruudusta, joista läntisin (*Ab* Kemiönsaari) oli seurannalle uusi; havainnoijan mukaan *kannukset erottuivat selvästi, kun tuore naaras istui perhospuutarhassa siivet levällään auringontähden kukalla*. Kalliosinisiivestä (*Scolitantides orion*) annettiin jälleen mukavasti tietoja yhdeksästä ruudusta ja virnasinisiipi (*Glaucopsyche alexis*) mainittiin 2010-luvun hyvää tasoa jatkaen vähintään 20 ruudusta. Pikkusinisiipiä ilmoitettiin runsaasti, mutta vain yhdestä ruudusta *Kb* Kontiolahdelta. Sen sijaan kaksi muuta paahdeympäristöjen harvinaisuutta olivat vähissä; muurahaissinisiipi (*Phengaris arion*) ja harjusinisiipi olivat jo toista kesää peräkkäin niukimmillaan kymmeneen vuoteen. Kangassinisiipi (*Plebejus argus*) oli niittysinisiiven ohella harvoja edelliskesästä vähentyneitä sinisiipisiä.

TÄPLÄPERHOSET olivat edelliskesän tavoin heikoilla. Neitoperhosen alamäki jatkui 2000-luvun pienimpään yksi-

JOUNI USKI

Ketokultasiipi (*Lycaena hippothoe*) Turun Kakskerrassa 29.5. – liekö ensimmäinen havainto lajista jo toukokuussa?

ANSSI HURME

Kangassinisiipikin (*Plebejus argus*) vinksahti kesän kuumuudessa. Heimolaisistaan poiketen kesä ei ollut lajille erityisen hyvä.

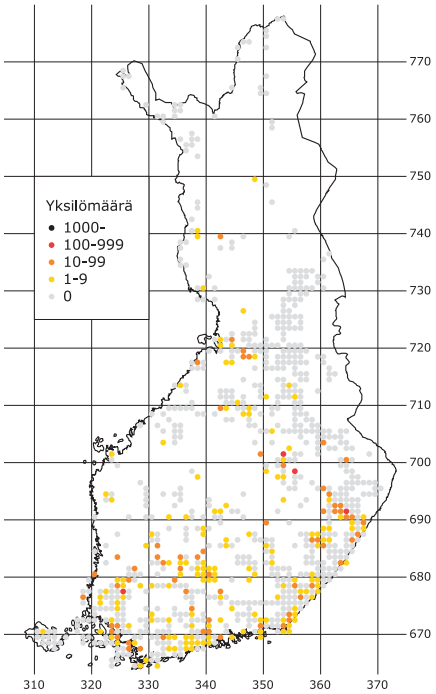

KUVA 3. FIGURE 3. Liuskaperhonen (*Polygonia c-album*) jäi keskivertovuoden luvuistaan, mutta saavutti kaksi rajapyykkiä: se on 15. laji, jota on ilmoitettu yli 100 000 yksilöä ja 18. laji, joka on löytynyt vähintään tuhannesta seurantaruudusta.

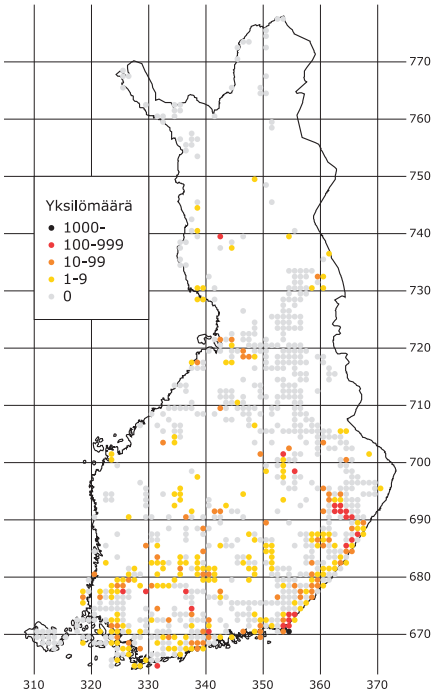

KUVA 4. FIGURE 4. Amiraalille (*Vanessa atalanta*) vuosi oli loistava. Laji ilmoitettiin liki 300 havaintoruudusta. Seurantaan amiraaleja on kirjattu enemmän vain vuosina 1998 ja 2000.

lömäärään ja viime vuosien kärkinousi- ja karttaperhonenkin (*Araschnia levana*) romahti liki vuosikymmenen heikointa tasoa. Havaintoruutuja sille kertyi kuitenkin lähes edellisen ennätysvuoden veroisesti. Suruvaipalla havaintoruutuja sen sijaan on ollut vähemmän vain 1990-luvun alkuvuosina; lajin niukkuuteen ja paikoin täydelliseen puuttumiseen kiinnitti huomiota useampikin havainnoitsija. Kuusamaperhonen (*Limenitis camilla*) ilmoitettiin yhdestä (*Sa* Lappeenranta) ja isonokkosperhonen (*Nymphalis xanthomelas*) neljästä aiemmasta ruudustaan (*Ka* Hamina, Kotka, Miehikkälä, *Kb* Liperi). Jälkimmäisen yksilömäärä oli kuitenkin pienimmillään seitsemään vuoteen. Vakituisista lajeista nokkosperhonen runsastui eniten edellisestä kesästä. Eräässä viestissä todettiin lakonisesti *"8.8.2018 nokkosperhonen Puumalan keskustassa!"* Häiveperhonenkin (*Apatura iris*) runsastui, kun taas pikkuhäiveperhonen (*Apatura ilia*) väheni ja sitä ilmoitettiin lähinnä vain eteläiseltä rannikkoseudulta. Haapaperhosesta (*Limenitis populi*) tehtiin seurannan läntisimpiä havaintoja *Ab* Paraisilta. Liuskaperhonen (*Polygonia c-album*) puolestaan oli liki pohjoisimmillaan *Lkor* Sodankylässä (kuva 3) ja ohdakeperhoselle (*Vanessa cardui*) tallentui pohjoisin seurantaruutu päälaen Lapista (*Li* Nuorgam Njallavarri). Vaikka ohdakeperhosten määrä 13-kertaistui edellisestä kesästä, laji jäi selvästi amiraalin varjoon. Se olikin täpläperhosista ainoa, jonka runsaus ja ruutufrekvenssi nousivat keskivertovuoden paremmalle puolelle! Seurannassa amiraalin yksilö- ja ruutumäärä on itse asiassa ollut vain muutaman kerran suurempi, viimeksi vuonna 2000. Amiraalille kertyi täpläperhosista eniten uusia seurantaruutuja (47), sitä tavattiin laajalti aina Perä-Pohjanmaata myöten ja pohjoisimmillaan *Lkor* Sodankylässä (kuva 4).

HOPEATÄPLÄT olivat jälleen päiväperhoskesän parasta antia, ja vuosi nousi kolmen parhaimman seurantavuoden joukkoon vuosien 1995 ja 2006 perään.

MARI LAUTAMATTI-ALHO

JARI RÄTY

▲ Karttaperhosen (*Araschnia levana*) vahva nousu taittui kesällä 2018. Jari Räty kuvasi merkillisen näköisen otuksen *Sa* Savonlinnassa 16.5.2018.

◀ Pikkuhäiveperhonen (*Apatura ilia*) ilmoitettiin seurantaan vasta kolmannen kerran Ahvenanmaalta (*Al* Kumlinge). Rannikkoseudulle painottunut laji oli vähimmillään yhdeksään vuoteen.

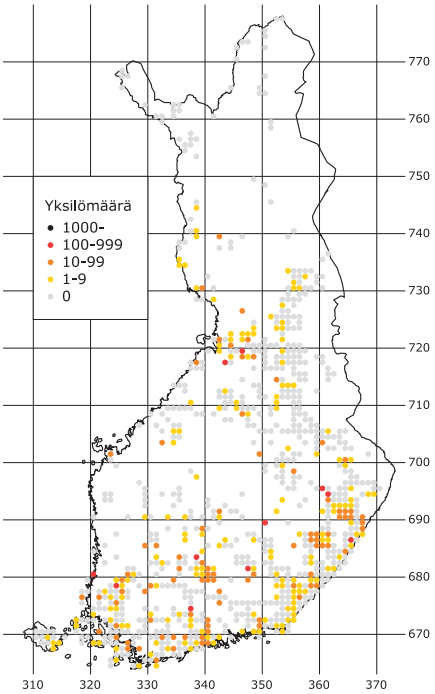

KUVA 5. FIGURE 5. Orvokkihopeatäplä (*Speyeria aglaja*) nousi seurantavuoden 56 uuden ruudun myötä neljäntenä hopeatäplänä yli tuhanteen havaintoruutuun.

JUHA MAJALA

Suohopeatäplästä (*Boloria aquilonaris*) annettiin tietoja lähes sadasta ruudusta. Yksilömäärä jäi kuitenkin niukasti vuoden 1995 ennätyksestä.

Viisi lajia kirjattiin ennätyksellisen monesta ruudusta. Näistä orvokkihopeatäplä (*Speyeria aglaja*; kuva 5) ja suohopeatäplä (*Boloria aquilonaris*) ovat olleet seurannassa runsaampia vain vuonna 1995, ja pursuhopeatäplä (*Boloria euphrosyne*) vuonna 2000. Angervohopeatäpläkin (*Brenthis ino*) oli runsaimmillaan yli viiteen vuoteen, mutta ruutumääräänsä eniten kasvattanut niittyhopeatäplä jäi edelliskesän luvuista. Tällaisia lajeja oli vain kaksi muuta, kokonaan havainnoitta jäänyt pohjanhopeatäplä sekä tundrahopeatäplä (*Boloria chariclea*). Yksilöennätyksiä ei tehty, mutta kahdeksan lajia oli runsaimmillaan kymmeneen vuoteen. Orvokki-, suo- ja pursuhopeatäplän ohella joukkoon kuuluivat soiden lajeista rämehopeatäplä (*Boloria eunomia*) ja rahkahopeatäplä (*Boloria frigga*) sekä eteläisemmistä helmihopeatäplä ja etelänhopeatäp-

Keisarinviitalle (*Argynnis paphia*) 2010-luku on ollut vahvan esiintymisen aikaa. Kesä 2018 oli tähän mennessä vuosikymmenen toiseksi paras.

JUHA MAJALA

JUHA MAJALA

Tunturihopeatäplä (*Boloria napaea*) lensi Saanan rinteellä 16.7. vielä 22:30 ilta-auringon paistaessa. Lämpö hiveli niin perhosia kuin harrastajia.

JARI HALKOLA

Vastikään kuoriutunut tummaverkkoperhonen (*Melitaea diamina*) kuvattiin *Oa* Teuvalla 10.6. Muiden verkkoperhosten määrät jäivät keskivertovuoden tasosta.

lä (*Argynnis laodice*). Helmihopeatäplää ilmoitettiin Lounais-Suomen ulkopuolelta vain yhdestä Etelä-Karjalan ruudusta (*Ka* Kotka). Etelänhopeatäplää on kirjattu seurantaan enemmän vain vuonna 2003; neljän havaintoruudun joukossa oli yksi uusi, joka samalla oli ensimmäinen seurantatieto Etelä-Hämeestä (*Ta* Hämeenlinna). Myös keisarinviitalle (*Argynnis paphia*) vuosi oli hyvä, sillä yksilöitä on laskettu enemmän vain vuosina 2000 ja 2013 ja ruutujakin on kirjattu enemmän vain vuonna 2016. Viime vuosina vaisusti esiintynyt ketohopeatäplä oli nyt lähellä 2010-luvun parasta tasoaan. Lajista myös tehtiin kolme kaikkien aikojen pohjoisinta havaintoa, näiden joukossa ensimmäinen löytö Oulun Pohjanmaalta (*Oba* Utajärvi). Rinnehopeatäpläkin (*Fabriciana niobe*) paranteli asemiaan edelliskesästä, mutta jäi keskivertovuoden tasostaan – muita tällaisia olivat vain tundrahopeatäplä ja muurainhopeatäplä (*Boloria freija*), jolle kirjautui pohjoisesta sentään kolme uutta ruutua (*Le* Peltotunturi, *Li* Utsjoki, Nuorgam). Purohopeatäplää (*Boloria thore*) ilmoitettiin kolmesta ruudusta (*Kb* Kitee, Tohmajärvi, *Le* Kilpisjärvi), mutta lehtohopeatäplää (*Boloria titania*) vain yhdestä (*Kb* Kitee). Tunturihopeatäplän (*Boloria napaea*) kaksi havaintoruutua sijoittuivat *Le* Kilpisjärvelle.

VERKKOPERHOSILLE kesä oli seurantahistorian kolmen heikoimman joukossa. Kaikki lajit vähenivät edelliskesästä, ja tummaverkkoperhosta (*Melitaea diamina*) lukuun ottamatta jäivät edeltävän kymmenvuotisjakson yksilökeskiarvoista. Keltaverkkoperhosen (*Euphydryas aurinia*) havainnot jäivät edelliskesän tavoin vain kahteen vanhaan ruutuun (*Sa* Kouvola, *Sa* Lappeenranta). Sen sijaan sekä tummaverkkoperhosen toinen ruutu (*Oa* Kristiinankaupunki) että lapinverkkoperhosen (*Euphydryas iduna*) toinen ruutu (*Le* Peltotunturi) olivat seurannalle uusia. Kahden ruudun kerhoon kuului myös Ahvenanmaan täpläverkkoperhonen. Kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) havainnot ovat perustuneet pienempään ruutumäärään vain seurannan alkuvuosina ja kesällä 2009. Ratamoverkkoperhosesta (*Melitaea athalia*) tehtiin maan itäosissa pohjoisimmat havainnot Kainuussa (*Ok* Paltamo, Kuhmo).

HEINÄPERHOSILLE kesä oli 28 vuotta jatkuneen seurannan heikoimpia ellei peräti heikoin. Kärkikolmikossa juuri säilyneen tesmaperhosen yksilömäärä romahti alle puoleen edelliskesästä, vaikka havaintoruutuja oli lähes sama määrä; vähemmän sitä on ilmoitettu viimeksi yli 20 vuotta sitten (1997). Keltaniittysilmä (*Coenonympha pamphilus*), metsäpapurikko ja tummahäränsilmä (*Maniola jurtina*) puolestaan tippuivat päiväperhosten runsauslistalla alemmas kuin koskaan aikaisemmin. Metsäpapurikkoa ja tummahäränsilmää on ilmoitettu vähemmän vain yhtenä seurantavuotena; molemmalla myös havaintoruutuja on ollut vähemmän vain vuosina 1991 ja 2009. Keltaniittysilmälläkin ruutuja on ollut kulunutta kesää vähemmän vain vuosina 1991 ja 2016. Idänhäränsilmä jäi kolmen havaintovuoden jälkeen vaille yhtään seurantatietoa. Heinäperhosista kertyi kuitenkin seurantaan eniten uusia eliömaakuntahavaintoja. Enontekiön Lapista niitä tuli kaksi, kun rämekylmänperhonen (*Oeneis jutta*) ilmoitettiin *Le* Leppäjärveltä ja saraikkoniittysilmä (*Coenonympha tullia*) *Le* Kuttasesta. Kirjopapurikko puolestaan löydettiin ensimmäistä kertaa niin Pohjois-Karjalasta (*Kb* Tohmajärvi) kuin Etelä-Pohjanmaalta (*Oa* Seinäjoki; kuva 6). Tohmajärven löydöstä saatiin taustatietojakin, Seinäjoen havainto sen sijaan jäi vaille varmennusta. Rämekylmänperhosen ja saraikkoniittysilmän ohella vain kaksi pohjoista lajia ylsi keskivertovuotta paremmalle tasolle, kolmesta ruudusta kirjattu paljakkakylmänperhonen (*Oeneis bore*) ja lapinnokiperhonen (*Erebia pandrose*). Jälkimmäinen oli sukunsa ainoa, joka runsastui edelliskesästä. Se oli myös heinäperhosista ainoa, jonka yksilömäärä oli suurimmillaan vähintään kymmeneen vuoteen. Eteläisimmät lapinnokiperhoset nähtiin jälleen *Lkoc* Muonion Pallastunturilla. Lähes kaikki suonokiperhosen (*Erebia embla*) ruudut olivat seurannassa ensimmäistä kertaa; sitä ilmoitettiin Lapin maakuntien lisäksi etelämpää vain *Ok* Suomussalmelta. Kairanokiperhosen (*Erebia disa*) kolmesta ruudusta eteläisin (*Lkoc* Muonio) oli seurannalle uusi ja samalla ensimmäinen seurantatieto Kittilän Lapista kymmeneen vuoteen. Ruijannokiperhosen (*Erebia medusa*) havainnot jäivät yhteen ruutuun *Li* Utsjoella, mutta sarakylmänperhosta (*Oeneis norna*) ilmoitettiin kolmesta ruudusta ja kolmesta maakunnasta, eniten *Le* Kilpisjärveltä. Idänniittysilmä (*Coenonympha glycerion*) ilmoitettiin toista vuotta peräkkäin Oulun Pohjanmaalta (*Oba* Oulu). Tummapapurikon (*Lasiommata maera*) tiedot ovat perustuneet vain viitenä aikaisempana vuotena yhtä moneen havaintoruutuun. Myös täpläpapurikkoa (*Pararge aegeria*) ilmoitettiin kahden todella heikon vuoden jälkeen 34 ruudus-

▶ **KUVA 6. FIGURE 6.** Kirjopapurikon (*Lopinga achine*) 28 havaintoruutua seurannassa vuosina 1991–2018. Vuonna 2018 joukkoon nousi kaksi uutta, molemmat mahdollisesti lajin ensilöytöjä Pohjois-Karjalasta ja Etelä-Pohjanmaalta.

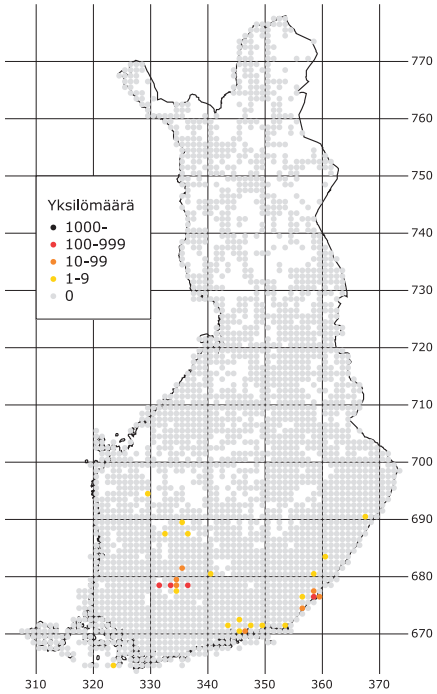

JUHA MAJALA

Saraikkoniittysilmän (*Coenonympha tullia*) yksilömäärä yli kaksinkertaistui edelliskesästä. Lajista myös annettiin ensimmäiset seurantatiedot Enontekiön Lapista.

ta, joista peräti kahdeksan oli seurannalle uusia. Vähälukuisen hietasomersilmän (*Hipparchia semele*) yksi uusi ruutu (*Ab* Laitila) oli lajin sadas havaintoruutu seurannassa, ja samalla myös yksi pohjoisimmista.

Runsaslajisia ruutuja eniten viiteen vuoteen

Vähintään 40 päiväperhoslajia ilmoitettiin 45 havaintoruudusta (taulukko 4). Määrä lähes kaksinkertaistui edellisvuodesta, mutta oli liki keskivertovuoden tasoa (42). Ruudut sijoittuivat yhdeksään eliömaakuntaan; eniten niitä oli perinteisillä alueilla Etelä-Savossa (10), Pohjois-Karjalassa (8), Varsinais-Suomessa (8) ja Etelä-Hämeessä (7). Pohjoisin 40 lajin ruutu oli edellisvuoden tavoin Keski-Pohjanmaalla (*Om* Raahe). Vuoden 2018 runsaslajiset ruudut on taulukoitu keskimäärin kymmenen kertaa, kolme ruutua jokaisena seurantavuotena. Nyt ensimmäistä kertaa mukaan nousi kahdeksan ruutua viiden maakunnan alueelta: kaksi ruutua Etelä-Hämeestä, Etelä-Savosta ja Pohjois-Karjalasta sekä yksi ruutu Varsinais-Suomesta ja Etelä-Karjalasta.

Vähintään 50 lajiin päästiin kahdeksassa ruudussa, pohjoisimmillaan *Sa* Savonlinnassa ja *Kb* Kiteellä, joka oli jälleen kesän paras ja ainoa vähintään 60 päiväperhoslajin ruutu. *Ka* Haminan uusi ruutu (672:352) nousi heti ensimmäisellä kerralla 'eliittiruutujen' joukkoon. Seurantatilastoissa on nyt 223 vähintään 50 päiväperhoslajin ruutua (8 % kaikista). Näistä joka neljäs (57) yltää 60 lajiin ja kärjessä kuusi ruutua 70 päiväperhoslajiin – vertailun vuoksi: Brittein saarilla elää tai on tavattu noin 60 päiväperhoslajia! Toisessa ääripäässä on 1300 alle kymmenen lajin ruutua, joista 315 (12 % kaikista) perustuu vain yhteen lajiin. Kesällä 2018 kaksi kolmesta perhosruudusta jäi alle kymmenen lajin, ja vain yksi laji mainittiin 192 ruudussa (22 % kaikista). Lu-

Lajia species	**Maakunta/kunta (ruutu) * / **** Province/Community (10x10 km) * / **
60	*Kb* Kitee (686:365) 16 / 66
59	*Sa* Ruokolahti/Imatra (679:360) 27 / 62
56	*Ka* Hamina (672:352) 1 / 56
53	*Ka* Kotka (671:349) 8 / 54
52	*Sa* Savonlinna (686:359) 12 / 54
51	*Ab* Parainen (669:324) 20 / 51
	Sa Imatra/Lappeenranta (678:359) 27 / 64
	Ka Hamina (671:350) 2 / 51
49	*Kb* Outokumpu (695:360) 6 / 50
	Kb Tohmajärvi (690:367) 1 / 49
48	*Sa* Ruokolahti (680:358) 17 / 56
47	*St* Säkylä (677:325) 21 / 49
	Sb Mikkeli (689:350) 13 / 49
	Ta Hollola/Asikkala (677:342) 5 / 47
46	*Ab* Kemiönsaari (668:326) 8 / 46
45	*Ta* Kuhmoinen/Orivesi (683:338) 27 / 54
	Kb Liperi (694:361) 20 / 50
	Kb Rääkkylä (691:363) 18 / 53
	Sb Kuopio (698:355) 15 / 45
	Sa Lappeenranta (677:357) 2 / 46
44	*Ab* Salo (667:328) 17 / 49
	N Sipoo (670:340) 13 / 48
	Ka Kotka/Kouvola (672:349) 6 / 51
	Sa Lappeenranta (678:358) 18 / 56
43	*Ab* Laitila (675:321) 2 / 43
	Ta Padasjoki (680:340) 1 / 43
	Kb Kitee/Tohmajärvi (689:367) 20 / 54
42	*Ab* Laitila (676:321) 6 / 44
	N Mäntsälä (672:340) 4 / 45
41	*St* Säkylä/Eura (678.324) 2 / 41
	Ta Riihimäki (674:337) 1 / 41
	Om Raahe (717:338) 8 / 47
	Ab Lohja (669:332) 6 / 43
	Ta Urjala (678:330) 11 / 49
	Kb Rääkkylä (690:364) 2 / 42
	Sa Lappeenranta (676:356) 5 / 46
	Ta Pälkäne/Kangasala (681:335) 5 / 42
	Ab Lohja/Siuntio (667:333) 2 / 42
40	*Sa* Lappeenranta (677:356) 17 / 49
	Sa Savonlinna (686:358) 1 / 40
	Ab Vihti/Lohja (669:334) 1 / 40
	Ta Orivesi (683:335) 15 / 49
	Kb Kitee (688:367) 1 / 40
	N Espoo/Vihti (669:336) 16 / 52
	Sa Mikkeli (684:351) 1 / 40

TAULUKKO 4. Havaintoruudut (10×10 km), joista ilmoitettiin vähintään 40 lajia vuonna 2018. Saman lajimäärän ruudut on järjestetty päiväperhosten yksilömäärän mukaan alenevasti. * = seurantavuodet, jolloin ruudusta on ilmoitettu vähintään 40 lajia / ** = ruudun lajimäärä parhaimpana vuotena. | **TABLE 4.** All 10-km quadrats with at least 40 butterfly species observed in 2018. * = the number of NAFI years exceeding 40 species / ** = the maximum annual number of species observed in the quadrat.

Seurantaan vuonna 2018 tietoja antaneet. (S) = osallistuneet SYKE:n linjalaskennan kautta.

Aalto Ari, Aaltonen Matti, Aarela Heikki, Ahlqvist Sanna, Ainalinpää Eira, Alatalo Jarkko, Alava Seppo, Alestalo Olli, Alestalo Pekka, Alho Olli, Autere Yrjö, von Bagh Peter, Blomqvist Laura, Colliander Hans, De Goede Ron, Elfving Olli, Elo Olli (S), Fernelius Lars-Erik, Goncharskaia Mariia, Grönholm Rainer (S), Haataja Kari, Haavikko Anja, Halkola Jari, Heikkinen Toivo, Heinonen Marko, Heinonen Pentti, Heinonen Päivi, Heinonen Raimo, Heinonen Ville, Heiskanen Jenni, Heliölä Janne, Henttonen Heikki, Herrankorpi Johanna, Hietavirta Heli, Hirvonen Tanja, Holmberg Mia, Holmiluoto Ari, Holmström Jukka, Horneman Risto, Hotanen Riitta, Huhtanen Jarmo, Hurme Anssi, Huuhtanen Silja, Hyttinen Erkki, Hyttinen Juha, Hyttinen Kaarina, Hytönen Reijo, Hyvärinen Liisa, Hyvönen Nikodemus, Häkkänen Juuso, Häkämies Raimo, Hämäläinen Risto, Immonen Nina, Itämies Arja, Itämies Juhani, Jalava Harri, Jantunen Juha, Jarva Leena, Jauhiainen Tarja, Johansson Anna, Juutilainen Ilmari (S), Järvinen Heikki (S), Järvinen Orvo, Kaila Lauri, Kainulainen Sari, Kairamo Juhani, Kajalo Ilkka, Kallojärvi Tapio, Kanerva Jaakko, Kantonen Pauli, Karhu Ali (S), Karjalainen Kerkko, Karjalainen Nina, Karjalainen Raimo, Karlsson Petteri, Karttunen Mika, Kastu Merja, Kelja Jonna, Kelo Jorma, Kelo Marko, Keltanen Seppo, Kirstilä Tuomas, Kitunen Matti, Koivikko Elisabet, Koivikko Matti, Koivisto Jaana, Koivula Eeva, Koivumäki Kaija, Komonen Atte, Komulainen Tuomo, Korhonen Juha, Korhonen Riitta, Korpio Marja, Kortesaari Jani, Koskela Tapio Johannes, Koskenmäki Minna, Koski Tapio, Koukila Alpo, Kujala Pasi, Kulmala Kari, Kuokkanen Matias (S), Kursula Reijo, Kuussaari Mikko, Laaksonen Marke, Laasonen Erkki, Laasonen Leena, Lahti Marja-Leena, Lapakko Aleksi, Lautamatti-Alho Mari, Lautamäki Terttu, Lehtinen Jukka, Lehtola Tommi, Lehtonen Ilari, Lehtonen Samuli, Lehtonen Tero, Liljeblad Markku, Lilvanen-Pelkonen Liisa, Lindgren Eero (S), Lindgren Sami (S), Lintervo Markku, Luojus Harri, Luoma Marko, Luukkonen Lauri, Löfgren Risto, Löfgren Seppo, Madi Aliisa, Majakallio Piia, Majala Juha, Makkonen Jari, Malinen Pekka, Martikainen Risto, Melbeus Ronny, Meriläinen Sari, Mervasto Kalevi, Metsälampi Ritva, Montonen Marja, Mustonen Harri, Myllykangas Kirsi, Myntti Kari, Myntti Tarmo, Myyrä Reijo (S), Mäki Vesa, Mäkinen Jussi, Mäkinen Timo, Neulaniemi Olli, Nevalainen Jouni, Nirhamo Aleksi, Nivamäki Jorma, Norrdahl Kai, Nupponen Pertti, Nykänen Eelis, Nykänen Jake, Nykänen Kirsi, Nykänen Sari, Näppä Annikki, Ojalainen Pekka, Okkonen Harri, Paananen Jenny, Paavilainen Anja, Paavilainen Pekka, Pajukangas Kai, Palsila Harri, Partanen Pekka, Patrikainen Jarmo, Paukkunen Juho, Pelkonen Mika, Peltonen Eero, Peltonen Elina, Penttilä Kari, Peräkorpi Ilpo, Pietiläinen Arja, Pietiläinen Heikki, Piirainen Markus, Pirhonen Anna-Liisa, Pitkänen Salla, Pohjoismäki Jaakko, Poutanen Terho, Pulli Timo, Puranen Rasmus, Puranen Tuija, Pöyry Juha, Raila Pirjo, Rantanen Jere, Rantanen Jouko, Raunio Jaakko (S), Reinikainen Sami, Rimpiläinen Juha, Robinson Jonathan, Rundgren Eerikki, Ruohomäki Kai, Ruohomäki Suvi-Heini, Rytteri Aate (S), Saarinen Anja, Saarinen Anu, Saarinen Kaapo, Saarinen Kimmo, Saarinen Petri, Sainio Jani, Salaterä Antti, Sallinen Tatu, Salo Veikko, Salonen Jari, Samppala Esa, Sappinen Juhani, Savolainen Arja, Savolainen Markku (S), Savolainen Pekka, Sihvonen Harri, Siitonen Marjut, Siltanen Juha, Siren Jarkko, Snickars Börje (S), Sojamo Esa, Solla Sirpa, Soppela Jukka, Sormunen Juha (S), Styrman Reino, Suhonen Pekka, Sulkava Elisa, Sulkava Heli, Sulkava Henri, Sulkava Pekka, Sulkava Pertti, Sulkava Risto, Sundström Joni, Syrjänen Sampo (S), Sällinen Jukka, Tahvanainen Kari, Tietäväinen Erkki, Toivonen Eeva-Liisa, Torkki Päivi, Tuhkanen Helena, Turja Sauli, Tähtinen Marko, Uski Jouni, Vaalivirta Sirkka-Liisa, Wakkari Ari, Vanhanen Hannu, Vantanen Pekka (S), Vasamies Heikki, Veersalu Aune, Viitalaakso Anne, Viitamäki Vuokko (S), Viitanen Esko, Viitanen Lauri, Vilen Jukka, Vilen Jussi, Virtanen Pekka, Vitikainen Tiina, Vuokko Seppo, Vuori Anna, Vuori Tommi, Vuorinen Tupu (S), Väliaho Jouni, Ylilammi Heli

vut olivat lähes identtiset edelliskesään verrattuna. Vaikka seurantaan on kahtena viime vuotena kirjattu lähes 300 uutta perhosruutua, toistaiseksi vailla ensimmäistäkään päiväperhoshavaintoa on vielä yli 1200 yhtenäiskoordinaatiston 10x10 km ruutua. Tutkittavaa ja seurattavaa siis riittää!

Kesällä 2019 päiväperhosseuranta jatkuu. Edelleen on mahdollista lähettää havainnot Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituuttiin perinteisillä paperilomakkeilla tai sähköpostitse vapaamuotoisemmallakin liitteellä. Olennaisimmat havaintotiedot ovat paikka (*yhtenäiskoordinaattiruutu*, vähintään 10×10 km tarkkuus), *havaintovuosi*, *havaintopäivien määrä* sekä havaittujen lajien laskettu tai arvioitu *yksilömäärä*. Joulukuun alkuun mennessä lähetetyt tiedot ehtivät hyvin mukaan vuosikatsaukseen. Seurantaan voi osallistua myös tallentamalla omat päiväperhostietonsa **Lajitietokeskuksen Vihko-palvelun kautta**. Keskeiset ohjeet löytyvät seurannan sivuilta https://laji.fi/theme/nafi. Käyttäjiltä saadun palautteen perusteella on syytä muistuttaa, että **seurantahavainnot on tallennettava seurannan omalle lomakkeelle**, joka löytyy lajitietokeskuksen Teemat-valikon alta. Avoimella Vihko-lomakkeella päiväperhoshavainnot tallentuvat yhtä lailla lajitietokeskuksen tietovarastoon, mutta ne eivät ole mukana seurannan tilastoissa. **Käyttäkää siis seurannalle räätälöityä päiväperhoslomaketta!** Maatalousympäristön linjalaskentaan osallistuvat ovat viime vuosina hyvin muistaneet, että laskentareitin havaintoja ei voi sisällyttää muihin joko paperilomakkeilla ilmoitettuihin tai itse seurannan tietokantaan tallennettuihin päiväperhoshavaintoihin.

Tämän vuoden suvena nähdään kuivan hellekesän seuraamukset päiväperhosten parissa!

KIITOKSET

Lämmin kiitos kaikille vuonna 2018 seurantaan perhostietoja lähettäneille ja tallentaneille. Janne Heliölä antoi mukaan SYKE:n linjalaskentatiedot ja Tapani Lahti vastasi verkkotallennuksen kehitystyöstä, havaintoerien selvityksistä sekä karttatulosteista. Tekstin kuvituksessa avustivat Jari Halkola, Anssi Hurme, Juha Jantunen, Mari Lautamatti-Alho, Juha Majala, Jari Räty ja Jouni Uski. Käsikirjoituksen viimeistelyyn osallistuivat Juha Jantunen ja Panu Välimäki. Ympäristöministeriö on tukenut seurantaa vuonna 2018.

TIETOLAATIKKO.

Uusia sukupolvia kesällä 2018

Kimmo Saarinen

Mittaushistorian lämpimin kesä, ja vieläpä sellainen joka alkaa jo toukokuussa ennätyshelteillä, loi hyvät edellytykset toisen ja kolmannenkin sukupolven kehittymiselle, vaikka kuivuus ja tavanomaisiin lämpöihin jäänyt kesäkuu hieman hillitsivätkin päiväperhosten menoa. Kuten Leinonen ym. (2017) toteavat, sukupolvien määrä riippuu lämpösumman kertymän ja päivänpituuden yhteisvaikutuksesta; toinen sukupolvi syntyy, mikäli ensimmäisen polven jälkeläiset kehittyvät riittävän pitkälle ennen päivänpituuden lyhenemistä alle kriittisen rajan. Kesällä 2018 tuolle rajalle ehti monta päiväperhoslajia, muutama ehkä ensimmäistä kertaa Suomessa. Eikä ihme: Ilmatieteen laitoksen tilastoissa tehoisa lämpösumma oli läpi maan satoja asteita tavanomaista suurempi. Esimerkiksi Helsinki-Vantaalla vuosien 1981-2010 keskiarvo ylittyi huimasti lähes 500 asteella (1943 vs. 1453), Jyväskylässä yli 400 asteella (1623 vs. 1191) ja Rovaniemelläkin vielä yli 300 asteella (1247 vs. 922).

Säännöllisesti kahtena polvena lentävien peltovirnaperhosen (*Leptidea juvernica*), lanttuperhosen (*Pieris napi*), pikkukultasiiven (*Lycaena phlaeas*), hohtosinisiiven (*Polyommatus icarus*), karttaperhosen (*Araschnia levana*) ja helmihopeatäplän (*Issoria lathonia*) ohella seurantaan ilmoitettiin toisen sukupolven havaintoja ainakin 11 muusta lajista. Joukossa olivat melko säännöllisesti toista polvea tekevät paatsamasinisiipi (*Celastrina argiolus*), niittyhopeatäplä (*Boloria selene*, elo–syyskuussa yli sata yksilöä) ja keltaniittysilmä (*Coenonympha pamphilus*). Virnaperhosen (*Leptidea sinapis*) syyskuun havaintoja moni äityi sittemmin epäilemään peltovirnaperhoseksi, jonka toinen sukupolvi on yleensä ensimmäistä runsaampi; kesällä 2018 peltovirnaperhosen kakkospolvi oli kuitenkin ainakin kaakossa vähälukuinen.

Harvemmin toiseen polveen ennättävistä kertyi useampia löytöjä mm. piippopaksupäästä (*Ochlodes sylvanus*, *Ab* Turku 30.8. ja *Sa* Ruokolahti 31.8.), hopeasinisiivestä (*Polyommatus amandus*, *Sa* Savitaipale 8.9.), idänniittysilmästä (*Coenonympha glycerion*, *N* Sipoo 19.8., *Ab* Laitila 8.-16.9.) ja täpläpapurikosta (*Pararge aegeria*, *Sa* Imatra 26.8., *Ta* Jämsä 29.8.). Kannussinisiiven (*Cupido argiades*) havainnoista ainakin yksi oli toisen tai kenties kolmannenkin polven yksilö (*Sa* Imatra 9.9.). Jo toukokuun puolella lentoon ehtinyt ketokultasiipi (*Lycaena hippothoe*) venytti kauttaan myös toisesta päästä, kun toisen polven yksilöitä havaittiin ehkä ensimmäistä kertaa syyskuussa (*Ab* Laitila 9.9., *St* Punkalaidun 9.9.).

Kesällä 2018 seurantaan annettiin toisen sukupolven havainto myös mustatäplähiipijästä (*Carterocephalus silvicola*, *Sa* Savitaipale 8.9.) ja pikkusinisiivestä (*Cupido minimus*, *Kb* Kontiolahti 16.-20.8.), joita ei liene koskaan ennen tavattu Suomessa loppukesällä. Ilmeisesti Pohjois-Karjalassa lämpösummat lähestyivät Viron tasoa, sillä pikkusinisiipi on siellä säännöllisesti kaksipolvinen. ■

Leinonen, R., Pöyry, J., Söderman, G. & Tuominen-Roto, L. 2017: Suomen yöperhosyhteisöt muutoksessa – valtakunnallisen yöperhosseurannan keskeisiä tuloksia 1993-2012. - Baptria 42(3): 74-91.